Csütörtök, augusztus 30. 1906. Egyes szám ára 10 fillér XXVII. évfolyam, 69-ik szám.

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön. Előfizetési ár: Negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Görög-udvar, hová a kéziratok cimzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt áron számit fel.

Az iparpártolás jegyében.

A sok mindenféle szövetség és egyesület mellé egy ujabb sorakozott, az országos iparpártoló szövetség, mely most tartotta Szeged n az első kongresszusát.

A szép és hangzatos jelszó, hogy pártoljuk a hazai ipart, nem ismeretlen hangzású már a magyar fülnek. Élelmes üzletemberek ezerféle osztrák iparcikket a nyakunkba sóztak már ennek a hazafias varázsigének a segitségével és a sok mondvacsinált honi ipartermelő közül talán mindössze csak egy temesvári cipőgyárat sikerült leleplezni, hogy magyar gyártmányú cipő neve alatt pompásan nyikorgó bécsi cipővel árasztotta el a jámbor magyar olvasóközönséget.

Ez meg évek előtt történt és azóta nagyot lendült nálunk a hazai iparpártolás ügye. Megindult tavaly a tulipánmozgalom, s nem tudni, — ennek a szép honfiúi felbuzdulásnak a hatása alatt-e, vagy valamelyes más okból, — de csakugyan sikerült is az elmult félév alatt kerek 78 millió koronával több pénzt kifizetnünk — osztrák iparcikkekért, mint az előző esztendőben.

Ezeken a tanulmányokon felbuzdulva, vagyis inkább megrémülve, iparpártoló mozgalmunk most még szélesebb medret ásott magának és ma már, Istennek hála, eljutottunk oda, hogy Magyarországon meglehetett tartani az első iparpártoló kongresszust.

Hosszas előkészités, egy kis parázs hirlapi csata is vezette be ezt a tanácskozást s most végre ismerjük a szegedi kongresszus, illetőleg az országos iparpártoló szövetség részletes és rendszeres munkaprogramjának tervezetét is, melyet, mire e sorok napvilágot látnak, már le is tárgyaltak minden részletében. Ez a programm igen terjedelmes és ahogy ez a kongresszust bevezető hirlapi közlésekben olvasható volt, sok mindenről esik benne szó.

E sok minden közül azonban a kongresszus tárgysorozatának esszenciája gyanánt kiválik két igen különös jelenség. Egyik az, hogy a kongresszus az iparpártolásban a kényszeriparpártolást, a kereskedelemben pedig a protekcionizmust üdvözli a hazai ipar Messiásai gyanánt.

A kényszeriparpártolást az által kivánja portálni a kongresszus, hogy a honi ipar fejlesztése és támogatása körül egyszerűen mindent az állam nyakába varr. És azt a dilemmát állitja föl, hogy ha lesz elég állami szubvenció, akkor lesz honi ipar, ha pedig nem lesz elég állami szubvenció, akkor nem lesz honi ipar sem.

Pedig hát teljesen hijábavaló az ipar föllendülésének titkát az állami szubvenciók nyugtái között keresni. Az államnak igenis módjában van megteremteni olyan intézményeket, amelyekre támaszkodva, a társadalom könnyebben fejtheti ki a maga parlagon heverő erőit, de magukat ezeket a társadalmi erőket az állam nem teremtheti meg. Felállithatja az állam a kereteket, amelyek közt a nemzeti munka érvényesül, de magát a nemzeti munkát az állam nem produkálhatja; az már a nemzetnek, a társadalomnak a dolga. Az állam adhat mankót a járni akaró béna hóna alá adhat fegyvert a küzdeni akaró férfi kezébe: de magától járó munkát és magától harcoló fegyvert még senki fia nem faragott.

Ne az állami szubvenciót tekintsék hát iparosaink az iparfejlesztés Mekkájának, mert ez a hazai iparfejlesztésnek lehet ugyan mesterséges üvegháza, de igazi éltető és termékenyitő talaja nem lesz soha. A hazai iparfejlesztésnek csak egyetlen szolid és célravezető módja lehet és ez az, ha Magyarországon a mezőgazdasági nagytőke átalakul ipari nagytőkévé. Ma még agrárállam vagyunk, de elképzelni is teljes képtelenség, hogy valaki egy ilyen prepotens agrár jelszó égisze alatt a magyar ipart megteremthesse. Ez az állapot tehát semmi esetre sem tarthat örökké, amint hogy megszünt már rég Németországban, de még inkább Angliában is, amely mezőgazdasági államból ipari állammá átalakulva, virágzó fejlődést és gazdagságot biztositott az ország népének.

A mezőgazdasági tőkéé tehát első sorban a feladat, hogy megteremtse a magyar ipart. És a magyar iparból mindaddig nem lesz semmi, amig Magyarország nagybirtokos osztálya a gazdasági átalakulás processzusának óriási fontosságát megértve, meg nem teszi az első nagy lépést az ipari fejlődés felé.

Ahhoz a kényszer-iparpártoláshoz amelyet a szegedi kongresszus emleget, értékére nézve hasonló ugyanennek a kongresszusnak a kereskedelmi protekcionizmusba vetett erős hite. Állami kedvezményekkel, adóleengedéssel és a hivatalos kegy több eféle illatos viragaival fölnevelhetünk egy kereskedő-klikket, amely a mai Magyarország parazita sógor-komasági rendszerébe beleülllhet ugyan, de az a klikk a hazai ipart igazán terjeszteni és honi ipartermékeink pártolását általánossá tenni ebben az országban soha nem fogja.

Ne akarjon az iparpártoló szövetség se kongresszuson, se azon kivül az államban olyan kertészt fogni, aki a hazai iparnak szűk cserépbe szoritott növényét dúsan öntözgesse, mert az a növény igy bizony örökre csenevész marad Hanem vegye ki a mai szűk cserépből az iparpártoló szövetség ezt a növényt és ültesse át a produktiv társadalomnak a nemzeti munka nagy gondolatától áthatott, termékeny talajába és meglátja: a növény fokról-fokra izmosodni és virágozni fog.

Nem bizonyos azonban — és ez rendkivül sajnálatos előttünk — vajjon a szegedi iparpártoló kongresszus hisz-e valójában ama sokat emlegetett, hanem még vajmi kevéssé látott nagy nemzeti munka üdvözitő voltában? Ha csakugyan hinne ebben, akkor a kongresszusnak már előzetesen közreadott programmjában követelnie kellett volna a nemzeti munka kifejtésének első feltételét: az önálló vámterületet. Ezt azonban, — a kibocsátott munkaprogramm szerint — az országos iparpártoló szövetség — legalább a szegedi kongresszusán nem követeli. Erről, Gelléri Mór előadói javaslatán kivül, — amely bevezető soraiban röviden utal a gazdasági önállóság szükségére, — a kongresszus egész kimeritő tárgysorozatában egyetlen egy szó sem esett.

Nem tudjuk, kinek volna kellemetlen, ha most, a nemzeti megujhodás jegyében az iparpártoló szövetség az önálló vámterületet kongresszusán követelné. De bizonyára az egész ország iparos- és kereskedő-osztályára nézve kinos jelenség az, hogy minden nemzeti munka és boldogulás alapját: az önálló vámterületet éppen az országos iparpártoló szövetség kongresszusán hallgatták agyon.

Hatósági rontás. Mégis csak van latszata annak, hogy unos-untalan a szociális intézkedések égető szükségességét emlegetjük. Im, kerülnek férfiak, akik felbuzdulnak a tanitáson, megmozdul a szociális lelkiismeretük és rohannak: megmenteni a pa-

rasztot. Nekiszaladnak a keritésnek, akár a hajdani debreceni nagybotos diák. Hallják a »tűz« kiáltást, hát árkon-bokron át, útjukban mindent törve-zúzva sietnek oltani. Igaz, hogy nem sok köszönet van az oltásukban.

De beszéljünk képlet nélkül. Arról van szó, hogy két a főispan, a csiki és a honti, rávetvén magukat a parasztsegités keserves munkájára, rendeletet intézett a járási főszolgabirákhoz, és hatósági tisztviselőkhöz, hogy egész hivatalos tekintélyükkel és sulylyal törekedjenek arra, hogy a nép nyakraf őre szövetkezeteket alapitson. Hogy miért: erre az úri szociálistákat még a régi Darányi Ignácz tanitotta ki; — azért, hogy a nép megóvassék a falusi uzsorások kizsákmanyolásától, mert a kisembert másként, mint szövetkezeti alapon megmenteni nem lehet. — Ha Darányi igy tanitotta, akkor Kállay Ubulnak, meg Lits Gyulának nem lehetnek skrupulusaik az iránt, hogy ez helyesen van igy. Nosza hát csinalni akarnak szövethezeteket.

És csinalnak. Arról, hogy miképen csinálják és mit értenek a kereskedelemhez: ne beszéljünk, mert nem ez a fődolog. Az a fő, hogy a szövetkezeti bolt hajléka legyen a vidéki politikai kompániáknak, melyeknek a kastély és a paplak uralma a legmagasabb szempontjuk. A szövetkezeti boltban nemcsak rizskását adnak éppen olyan dragán, mint mas szatócsüzletben, de ezenfelül becsavargatjak az árút kegyes tanitásokba, melyeknek alapgodolata az alázatosság, a tűrés, a kötelező szegénység. No meg az, hogy a parasztot a vilagért sem bantja az uraság, hanem csak a falusi boltos. Az uraság az csupa jólelkű, kegyes öregúr. A kereskedő csupa szipoly. Igaz, hogy uraságoknal a mezögazdasági átlagos munkabér szégyenletesen alacsony ebben az országban; az is igaz, hogy a papi birtok két évtized óta megkétszereződött; az se hazugság, hogy a hitbizományok is a korabbinak háromszorosara emelkedtek, — de azért ezek boldog tulajdonosai mind jóságos öregurak. Ellenben mivel a szövetkezeti boltban, amely adót nem fizet, éppen olyan draga a portéka, mint a falusi szatócsnal, ezért a szatócs uzsoras, szipoly, szociális átok a rossznal is rosszabb métely.

De minek ezeket ujra magyarázni. Sokszor megmagyarázták már az ilyen nemeslelkű népbarátoknak és sokszor szemükre hányták, hogy a szövetkezeti eszme tisztaságát beszennyezték, meghamisitották, hogy azt, amiből Európa mas népei csakugyan áldást és bőséget fakasztottak, — ők politikai és felekezeti gyűlölség szitasára hasznaiták föl. Hijaba magyaraztak nekik. Féktelen osztalyuralmuk érdekeivel szemben siketek és vakok. Nem hallanak és nem látnak, csak — szagulnak. Azt mondjak: a haszonnak nincs kellemetlen szaga. Kar róluk beszélni.

Hanem az már egészen uj fordulat, amit a fentemlitett két népbarát főispán talált ki. Ők nem elégszenek meg azzal, hogy a gazdasági reakció vetése magától érik. Ők az érést siettetni akarják. És siettetik is minden eszközzel: szolgabiróval, jegyzővel, ha szükséges volna, akar csendőrrel is. Egyszer majd azt halljuk, hogy itt-ott agyonlőttek néhány parasztot, mert nem akart »szövetkezni«. Megeshetik ilyen is, mert egyre megy, hogy ma a főszolgabiró kergeti az embereket a szövetkezésbe, holnap meg a csendőr. Miért ne vásároljon a paraszt csendőrszuronyok köztött kocsikenőcsöt.

Egyfelől igy fest az ügybuzgalmas szociális lelkiismeretesség. A másik kép az, amit a tönkremenő, agyonnyom oritott kereskedelem mutat. Ugyanezek az urak, akik hatósági parancscsal rontják meg a kereskedőket, sűrű könnyeket hullatnak azon, hogy — szerintük — a 78 milliós behozatali többlet, amely a tulipánmozgalom idején keletkezett, a kereskedők hazafiatlansága folytán állott elő. Először megrontják a kereskedőt hatósági segédlettel, kikiáltják uzsorásnak és szipolynak, aztán hogy ők is kereskedőkké lettek, megint csak az igazi kereskedőkre fogják rá, hogy a behozatali többlet ő miattuk emelkedett. És ezt ők szociálpolitikának a kisember segitésének, a lakosság megóvásának nevezik.

Mi nem igy nevezzük. Mi tudjuk, hogy ez a társadalmi béke hűnös megrontása, amely egy egész kereső és adózó osztaly tönkretételét célozza. És látjuk, hogy ez a munka ma már nemcsak egy rossz törvény védelme alatt, de hatósági személyek közreműködésével, a közhatalom pecsétje alatt folyik. Ezért emeljük fel ellene tiltakozó szavunkat a nemzeti munka és gazdaság nevében. A kereskedő osztályra szükség van. Nagy és fontos küldetést teljesit. Nagyobbat, mint azok az urak, akik hatósági lag, politikai célokra rontják. A kereskedelem komoly munka. Nélküle nincs haladás, kultúra és gazdaság. Nélküle nincs komoly beleszólása egy nemzetnek sem a világ dolgaiba. Egy pár hecckáplán kedviért a kereskedelmet nem adjuk. Iparfejlesztést, gazdasági önállóságot kereskedő nélkül el sem lehet képzelni. Miért körrendeleteznek hát ellene? Olcsó babérra pályáznak talán? Vagy a szociális kuruzsolást, a hatósági rontást akarják komoly munkának feltüntetni a kereskedelemmel szemben?

Munkás-biztositás.

Terjedelmes füzet hagyta el a magyar királyi államnyomdat; cime:

»Törvényjavaslat a munkásoknak betegség és balesetre való biztositásáról«

Örömmel üdvözöljük a szazharminckét oldalra terjedő törvényjavaslatot, mint a magyar szociálpolitika első komoly jelenségét. Évek, sőt évtizedek óta sürgették a munkasok, az intelligencia, a szociológiával foglalkozók a munkasbiztositast, de évtizedeken süket fülekre találtak. Az 1891: XIV. t. c létesitett ugyan valami fakultativ munkásbiztositast, de ennél a nagyon gyönge kis alkotasnal meg is allt a magyar szocialpolitika szekere. Az örökös partvillongasok, kabinetbukasok, közjogi viták, a hosszú válságok végtelen sorozata nem engedett időt arra, hogy a magyar politikusokban egyetlen komoly szociálpolitikai gondolat is megérjék. Kossuth Ferenc alig néhány hónapja jelentette be, hogy a munkasbiztositást törvénybe iktatja és ime buzgó munkatársával, Szterényi József államtitkarral együtt már el is készitette a javaslatot, szepsember harmadikán pedig már ankéntszerü tárgyalás alá is bocsátja. Az ankénten nemcsak politikusok, nemcsak munkaadók, hanem amint illik, munkások is résztvesznek és igy ezt a nagyfontossagu javaslatot minden illetékes tényező megtárgyalhatja.

Alább részletesen ismertetjük a törvénytervezetet. Most csak annyit emelünk ki, hogy a javaslat, amelyet Kossuth október 10-én már a képviselőház elé terjeszt, mindvégig a munkások terhein akar könnyiteni. Igy a munkások a betegsegélyezés költségeihez az eddigi kétharmad rész helyett csak ötven százalékkal fognak hozzájárulni, a balesetbiztositáshoz pedig egyáltalán nem, bár a munkások a biztositás mindkét ágában a munkaadóval teljesen egyenlő képviseletet nyernek, úgy, hogy a paritás a munkaadó és munkás közt teljes, ami magyar törvényjavaslatnál az első eset.

Hibáztatjuk a javaslaton azt, hogy nem intézkedik a kötelező munkásbiztositás iránt. Igaz, hogy nagyban kiterjeszti és számos ágra teszi kötelezővé a biztositást és igy nagy haladast nyujt az 1891. évi XIV. t. c.-hez képest, de mégsem teszi kötelezővé a biztositást minden egyes munkásra. Annyit pedig, hogy betegség és baleset ellen biztositsák, megérdemel minden munkás, akinek egyedüli tőkéje csak a két keze és egészsége.

A tervezetet egyébként a következőkben ösmertetjük:

A törvényjavaslat öt részben és 23 fejezetben foglalja magaban a betegség és balesetbiztositasra vonatkozó rendelkezéseket.

Az első rész öt fejezetében a betegség esetére való biztositásról szól.

Az első fejezet a betegség esetére biztositottak körét allapitja meg, s már itt fontos ujitást találunk az 1891. évi XIV. t.-c. rendelkezéseivel szemben, amennyiben a javaslat, számolva az e tekintetben felmerülő közegészségügyi és szocialpolitikai következményekkel, a biztositási kötelezettséget lényegesen kiterjeszti, amennyiben 2400 korona évi fizetésig és illetve 8 korona napibérig bevonja a betegség esetére való biztositasba az ipartörvény alá ugyan nem tartozó, de ipar, illetve vallalkozasszerűleg űzött kereseti foglalkozasokban, mint ügynöki irodákban, szinhazaknal, gyógyszertárakban és gyogyintézeteknél stb. alkalmazottakat, ezenkivül a mezőgazdasági foglalkozasokkal kapcsolatban fentartott iparvallalatok alkalmazottait, a művészeti, tudományos és más közintézeteknél, valamint az állami, törvényhatósági, községi és közalapitvanyi vallalatoknal vagy hivatalokban alkalmazottakat, amenynyiben 6 napnal hosszabb ideig állanak alkalmazásban s amennyiben a közhivatali vagy közintézeti alkalmazottak a munkaadótól betegség esetében teljes fizetésüket vagy bérüket legalább húsz hétig nem kapjak meg. Ezzel szemben a törvényjavaslat, az orvosok jogos panaszaira való tekintettel, lényegesen korlatozza az önkéntes biztositás lehetőségét, s erre nézve is a 2400 koronas jövedelemhatart allapitja meg.

A 2. fejezet a bejelentési kötelezettség, valamint a bejelentés és tagsag igazolasa tekintetében foglal magában precíz rendelkezéseket. A járulékokról szóló 3-ik fejezet a biztositasi járulékok fizetését előre megallapitandó átlagos napi bérosztalyok szerint szabalyozza, megengedi a munkasoknak a tényleges bérüknél magasabb napibérosztalyok szerinti biztositast, a fizetendő jarulékok mérvét a bér 3—5 szazalékaban allapitja meg és megszünteti azt a korlatozast, mely szerint a segélyek csak a legcsekélyebb járulék szazalék szedése esetén emelhetők. A 4-ik fejezet a járulékok fizetésénél követendő eljárást szabalyozza és a biztositási járulékoknak a munkaadót és munkást terhelő eddigi egyharmad és kétharmad hozzajarulasi arányat akkép valtoztatja meg, hogy a betegsegélyezési járulékokat a munkaadók és munkasok egyenlő aranyban fizetik, vagyis mindkét érdekeltséget a járulékok 50—50 százaléka terheli. Végül az 5-ik fejezet a betegség esetében nyujtandó segélyekről és a tagsági jogokról szól, szabályozza a biztositottak segélyezési igényeit s a kötelező segélyek közé veszi fel a biztositott munkások családtagjainak ingyenes orvosi gyógykezelését és gyógyszerekkel való ingyenes ellátását is.

A törvényjavaslat második része 6. fejezetben a balesetbiztositásra vonatkozó anyagi rendelkezéseket foglalja magában.

Ujdonságok

Szentes, 1906. augusztus 26

— **Az általános választói jog.** A »Neue Frei Presse« hétfői estilapja rámutat

arra, amit egyik-másik fővárosi lap is többször emlitett már, hogy a választási reform kérdése, még mielőtt a kormány aktuálissá tenné a kérdést, a koalicióban bomlásra fog alkalmat szolgáltatni. Tudvalevő, hogy Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a választási reformra vonatkozó előmunkálatokat olyképpen intézteti, hogy a reform kivetkőztessék eredeti radikális jellegéből. Ez a törekvés első sorban a néppárt és az alkotmánypárt felfogásának felel, meg. Ezek a pártok és vezető férfiaik, — igy irja a bécsi lap — még most sem tudnak belenyugodni abba, hogy az egész választasi reformot, a benne foglalt radikális gondolatokkal együtt, a mult kormány örökségé képen kaptak és vették át. Ha azonban a reformban semmi sem lesz a radikalizmusból, ha csak mérsékelten lesz általános választói jognak nevezhető, akkor igazán próbára fogja tenni a mostani rendszer életképességét még akkor is, ha a függetlenségi partnak csak kis része is hű marad a választójog dolgában hangoztatott elveihez.

— **Árpád-ünnep Pusztaszeren.** Kegyeletes szép szokás szerint az idén is megtartja a szegedi Arpád-egyesület rendes évi ünnepélyét a pusztaszeri sikon emelt Arpád-szobornál. Az ünnepély szeptember 2-án, tehát a ránk következő vasárnapon lesz és programja a következő: Reggel 9 órakor szentmise és beszéd, mondja Várhelyi József kath. plebanos; mise alatt ősrégi magyar egyházi énekeket ad elő Zsák Lajos tanitó. — Himnusz énekli az ünneplő közönség. — Alkalmi költemény, szavalja Ditrói Nándor. — Ünnepi beszéd, mondja Szalay Károly. — Szózat, énekli az ünneplő közönség. — Délután 3 órakor népünnep. Pusztaszeri tanulók versenyszavalasa, sikverseny, tánc és egyéb szórakoztató mutatványok. Emléktargyak kiosztasa. Az ünnepet megelőző estén, szeptember 1-én diszelőadás a szegedi szinházban. — Jaszai Mari, a nagyhirű tragika levélben tudatta az ünneprendező bizottsággal, hogy ha a nemzeti szinháztól szabadulhat, ez évben ő is lejön és résztvesz Pusztaszeren az ünnepségben.

— **Vásárhely és a Duna Tisza-csatorna.** A szomszédos Hódmezővásárhelyen f. hó 24 én értekezlet volt a Duna-Tisza-csatorna ügyében. Az értekezletre, melyet Szathmáry Tihamér varosi tanácsnok hivott össze, az a körülmény adott okot, hogy Szeged város a többek között Hódmezővásárhely tanácsat is meghivta arra a nagy értekezletre, amelyet Szeged, a csatornanak szegedi tiszai torkolása érdekében, a maga falai közé hivott egybe és amelynek célja az, hogy a meghivottakat a szegedi betorkolas eszméjének megnyerve, ez érdekben közös akcióra birja A vasárhelyi értekezletnek tehat a városi tanácsot irányitó véleménynyilvanitás volt a feladata és ezt a feladatot meg is oldotta olyképen, hogy a csatornának Csongrádnál a Tiszaba torkolása mellett foglalt állást, miután a vásárhelyi tiszai rakpart kiépitése folytán a vásárhelyi termények igy könnyebben és rövidebb úton jutnak fel a fővárosba, mintha a csatorna betorkolása Szegeden volna. Az értekezlet állásfoglalása folytán a vásárhelyi elöljáróság most már közölni fogja Szeged város hatóságával, hogy a szegedi értekezleten, az adott viszonyokat tekintve, nem vesz részt.

— **A főjegyző balesete.** Bugyi Antal városi főjegyzőt f. hó 26-án olyan sulyos baleset érte, mely mély megdöbbenést kelt városszerte és amely kevésbe mult, hogy végzetessé is nem vált. A jelzett nap délutánján Bugyi Antal főjegyző a városi fogaton kikocsizott Mátéffy Ferenc dr. polgármester tanyájára, hogy a polgármesterrel egy halasztást nem tűrő városi ügyben konferáljon. A fogaton a főjegyzőn kivül Zsoldos Ferencz mérnök, ennek két fia és a főjegyző fia ültek. Útjuk a dónáti dűlőn egy helyütt mély árok mellett vitt el, mikor az árokból hirtelen előbukkanó malacoktól a lovak megriadtak és a hintót az ároknak vitték neki. A fiúk — a veszedelem láttára kiugráltak a fogatból és — mert a lovak egy percre megcsendesedtek, le akart szállani — az árok felőli oldalon, a főjegyző is. Abban a pillanatban azonban a hintó is felborult, a főjegyző az árokba esett és a nehéz jármű olyan erővel vágódott neki a bal térdének, hogy térdkalácsa összezúzódott. A nagy szerencsétlenségben szerencse még, hogy orvosi segély gyorsan volt kéznél. A végzetes felborulas Mátéffy Pál dr. tanyája közelében történt, akit csakhamar előhivtak s aki a főjegyzőnek az első segélyt nyujtva, intézkedett, hogy kocsin beszállitsák a sulyosan sebesültet a városba. Az itthon elhivott háziorvos azután megallapitotta, hogy a főjegyzőn műtétet kell végrehajtani és ezt másnap délelőtt a vármegyei közkórházban, Reis Samu dr. háziorvos, László Vilmos dr. főorvos és Czukkermann Soma dr. kerületi orvos asszisztálasával, Pollák Sandor dr. közkórházi műtőorvos szerencsésen végre is hajtotta úgy, hogy a sokat szenvedő beteget még aznap estefelé visszaszallitották a lakására, ahol azóta a legszeretetteljesebb apolas alatt van. Bár a műtét szerencsésen sikerült, előreláthető, hogy Bugyi Antal főjegyző, akinek sulyos balesete általános részvétet keltett, 6—8 hétig akadályozva lesz hivatalos teendői ellátásában, amelyekben felgyógyúlásig Faragó Sándor közig. jegyző helyettesiti.

— **Az anyakönyvesek mozgalma.** A mostani kormány kineveztetésekor igéretet tett, hogy az anyakönyvi törvényt revizió alá veszi és a módositott törvényjavaslatot még ez év folyamán a képviselőház elé terjeszti. Az anyakönyvvezetők, akiknek száma az országban háromezernél több, ezt az alkalmat fölhasználják, hogy sérelmeiket a kormány előtt föltárják. Amikor az anyakönyvvezetőségeket fölállitották, az anyakönyvesek részére tiszteletdijat állapitott meg az akkor volt belügyminiszter. A tiszteletdij pedig ahány város vagy helység,annyifféle. Van anyakönyves, aki 200 koronát van aki 2400 koronát kap évenkint. Az anyakönyvesek most azt kivánjak, hogy a tiszteletdijak a megélhetés arányaban méltanyosan osztassanak szét. Másik óhajtásuk, hogy mint kinevezett és csak fegyelmi úton elmozditható tisztviselőknek, mindazokat a jogokat, amelyekkel élhetnek az állami tisztviselők, nekik is megadjak Fizetési osztályokba sorozzák őket, rendes lakbérben részesüljenek és nyugdijjogosultságukat törvényben állapitsák meg. Az ország anyakönyvesei szeptember 3-án Budapesten nagygyűlést tartanak és szeptember 4-én küldöttséggel keresik föl, Faragó Antal csongrádi országgyűlési képviselő vezetéséöel a belügyminiesztert, hogy tőle az új anyakönyvi törvényben méltányos és jogos kivánalmaik teljesitését kérjék.

— **A parasztpárt és az aratószerződések.** A szocialista parasztpárt f. hó 27-én este a budapesti Mátyás-király kávéházban, 38 községi szakszervezet kiküldötteinek részvételével értekezletet tartott. Az értekezleten Achim L. András békéscsabai orsz. képviselő elnökölt és elhatározták, hogy oda fognak hatni, miszerint a földmives-munkások a jövőben ne kössék meg a gazdákkal a téli hónapok alatt előre az aratási szerződéseket, hanem lehetőleg csak Péter-Pál körül szerződjenek és akkor is csak a szocialista parasztpárt szervezetének a közbenjarása mellett.

— **Zászlószentelés Kisteleken.** A kisteleki népkör ez évi szeptember 8-án, huszonötéves fennállása emlékére, diszközgyűlés és ünnepség keretében szenteli fel uj zászlóját. A zászlószentelésen Kelemen Béláné Bakonyi Szeréna úrasszony lesz a zászlóanya s az ünnepség védnöke Kelemen Béla dr. országgyűlési képviselő. Az ünnepély délelőtt 10 órakor kezdődik a kath. templomban tartandó hálaadó istentisztelettel, melyen a zászlót felszentelik. Délelőtt 11 órakor diszközgyűlés, déli 12 órakor társasebéd és délután 3 órakor népünnep lesz, melynek rendjén a szögbeverést folytatják. Este pedig zártkörű táncmulatság fejezi be a szép ünnepet.

— **Aratósztrájk a megyében.** A felgyői uradalomban, mint bennünket értesitenek — a mult héten 25 cséplőmunkás ujból sztrájkba lépett. A sztrajkoló munkások megtagadták az egyezség betartását azért, mert az esőzések következtében a kereszthe rakott búza kicsirázott és majdnem hasznavehetetlenné vált. A cséplők jelentékeny béremelést, vagy jó búzát kértek. A járási főszolgabiró, aki elé az ügy került 24 cséplőmunkást 2—2 napi, Kurucz Sándort pedig, aki a többieket felbujtotta, 30 napi elzárásra itélte el.

— **A cséplőgép áldozata** lett f. hó 28 án Szeder János nagytőkei tanyáján egy kunszentmártoni munkás, aki a gép etetőjénél foglalatoskodott. Az etető dob ugyanis elkapta az egyik kezét és összezúzta. Az első segélyt a helyszinén nyujtották a szerencsétlenül járt munkásnak akit, miután sebét kimosták és bekötözték, kunszentmartoni lakására szállitottak haza gyógykezelés végett, miután maga is úgy akarta. A szerencsétlenül járt munkás tagja volt az országos gazdasági cseléd-, és munkás segélyző pénztárnak és igy munkaadója, Szeder János azonban bejelentette az esetet a polgármesteri hivatalnál, hogy a pénztár a munkásról idején kellően gondoskodjék.

— **Őszi országos vásárunk** ez évben szokatlanul korán, szeptember 15, 16 és 17-én lesz, az első napon a jószágvásárral, amelyen hogy korlátlan lesz-e a jószágforgalom: ma még bizonyossággal meg nem mondható. A kirakodó vásáron megjelenő iparosoktól és kereskedőktől a rendőrhatóság követelni fogja iparigazolványuk felmutatását és akik ilyen igazolványt előmutatni nem képesek, eltiltja az arulastól. Figyelmeztetjük tehát a vásárban elárúsitani akaró iparosokot és kereskedőket, hogy iparigazolványukat, sajátérdekükben, tartsak maguknál.

— **Apa a gyermekei ellen.** Csongrádról irják nekünk, hogy ifj. Greskovics Ferenc ottani kisbirtokos, a felett való boszúságában, hogy a felesége azzal hagyta el, hogy soha többé nem tér hozza vissza, nyolc gyermeket bezárta a szobába és rajuk gyujtotta a házat. Szerencsére sikerült a tüzet eloltani és a gyermekeket megmenteni

— **Halálos kimenetelű esés.** Szijártó Szabó Sándorné Fekete Lidia felsőpárti fiatal asszony mintegy 10 nap előtt felment a lakásuk padlására, hogy onnan valamit lehozzon. A padlaslépcső egy foka ezenközben letört alatta és a fiatal asszony olyan szerencsétlenül esett le, éppen nyakszirtre hogy rendkivül sulyos sérülést szenvedett, mely ágyba is döntötte Nyolc napig kinlódott, senyvedet az asszony az esés következtében és végre is belehalt sérüléséhe, — miután, mint orvosilag megállapitották, az

esés közben nyakszirtjének egyik idege megszakadt. A szerencsétlenül jart asszony után két kicsi árva maradt anyátlanul.

— **Fogorvos.** Kovács J. aki évek hosszú sora óta állandóan városunkban töltött igy nyár szakán évenkint néhány hetet és akit közönségünk szolid megbizhatóságáról és ügyességéről előnyösen ismervén, most is kitüntető bizalommal tömegesen keresett fel, ezúttal még csak rövid ideig marad Szentesen; miért is ajánlatos, hogy akik fog-, vagy szajbetegek a segélyét igénybe venni óhajtják mielőbb felkeressék a jeles specialistát a Petőfi-szálióbeli lakásán.

— **Adományok az uj iskolára.** Az ujonnan épülő izraelita elemi iskola költségeinek fedezéséhez ujabban Körösy Ignácz dr. Szegedről 100 koronával és Neumann Zsigmond Makóról 10 koronával járultak hozzá. A szives adományokért a kegyes adakozóknak ezúton fejezi ki hálás köszönetét az egyházi képviselet elnöksége.

— **Vásárok a közelben.** Szolnokon szeptember hó 2-án, Halason és Dorozsmán pedig szeptember hó 9 én kezdődik az ez évi őszi országos vásár. Mindezekre a vásárokra vészmentes helyekről mindenféle lábasjószág felhajtható.

* **Uj vendéglő.** Deutsch Lajos, Deutsch Béla vasúti vendéglős öcsese, a Kossuth-utcai Felsenburg-féle házban a volt zsidó iskolával szemben, uj vendéglőt és kávéházat rendezett be igen elegánsan és sok izléssel és azt szombaton, szeptember elsején este halvacsorával nyitja meg. A nevezett vendéglősnek lapunk mai számában megjelent erre vonatkozó hirdetésére ezennel felhivjuk olvasóink szives figyelmét.

* **Nézze meg Wellisch Vilmos varrógépeit,** ki vételkötelezettség nélkül próbára hazhoz is küld varrógépeket. Elsőrendű gyártmányu Singer és karikahajós varrógépek családi és ipari célokra. Rendkivül olcsó árak. Egy szép varrógép a legszebb bútordarab. Egy jó varrógép a leghasznosabb háztartási eszköz Wellisch Vilmos varrógép és kerékpár raktára Szentes, Görög ház.

Nyilttér.

Medic. univ.

Dr. Csák Béla

orvos lakása f. évi szeptember hó 1-től III. tized 149. szám, a régi tyúkpiactéren levő Szeder-féle házban.

Bejáró betegeknek rendel: reggel 7—8 óráig, délután 2—3 óráig.

Felelősszerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**
Kadótulajdonos „Szentes és Vidéke" könyvnyomda

A „Szentes-vidéki Takarékpénztár igazgatósága értesiti a gazdálkodó közönséget, hogy úgy búza, mint egyéb terményekre az intézet igen előnyös kölcsönöket nyujt.

Bővebb felviágositás a hivatalos órák alatt nyerhető.

Az igazgatóság.

3253.tkv. 1906.

Árverési hirdetm. kivonat.

A szentesi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy **a Szentesi Takarékpénztár** végrehajtatónak **Sarkadi Nagy Sára** Sarkadi Nagy Mihályné végrehajtast szenvedő elleni 516 korona tőke követelés és járulékai, valamint a csatlakoztatott Pollák Antal 500. kor. tőke és járulékai, — a Szentes Vidéki Takarékpénztár 300· kor. tőkekövetelés és járulékai úgy a Nagy Sándor 78 kor. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a szentesi kir. járásbiróság területén levő Szentes város belterületén fekvő a szentesi 5449. sztjkv.-ben A † 123. hrsz. alatt felvett beltelkes házra 1200 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1906. évi szept. hó 17-ik napjának délelőtti 9 órájakor ezen telekkönyvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis 120 koronát készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. § aban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában megjelölt ovadékképes értékpápirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt atszolgáltatni.

Kelt Szentesen, a kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságnál, 1906. július hó 2-ik napján.

Katkics
kir. jbiró.

Lucerna vétel.

A körös-tisza-marosi ármentesitő társulat II-ik szakasz igazgatósága a gátak bevezetéséhez lucerna magot vásárol. — Árajánlatok, a minta beküldése mellett a társulati hivatalnál adandók be. 2—1

Értesités.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek b. értésére adni, hogy a Fonciére pesti bizt. intézet Ügynökségét átvettem, ennél fogva mindenféle biztositást; ugymint: Átalános vagy egyenkénti széna, szalma vagy bármi féle takarmányt tűz-, jég-, üveg-, szállitmányt, baleset-, betöréseslopás valamint az ember életére szóló mindennemű bármely módozatú biztositásokat nálam lehet a legjutányosabban eszközölni.

tisztelettel: 12—4

Deutsch Kárpát.
vásártér, oktober 1-től II. Szabó-féle saját ház. a jelenlegi 48-as kör.

Kiadó lakás.

A Polgár János-féle II. tized 9. számú lakás Szent Mihály naptól haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni Stammer Béla vármegyei aljegyzővel. 2—2

Vendéglő
és
kávéház
megnyitása.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Kossuth utczán, a volt zsidóiskola átellenében a n. ai kornak megfelelően vendéglőt és kávéházat rendeztem be, melyet ünnepélyesen szeptember hó 1-én este 7 órakor

halvacsorával

megnyitok. A n. é. közönség b. pártfogását kérve.

Tisztelettel:
Deutsch Lajos

Uzsona és reggeli kávé 24 fillér.
Minden délelőtt friss villásreggeli.

Szentes város rendőrkapitányságától. 5849. Kp. 1906.

Hirdetmény.

Értesittetik Szentes és Csongrád városok közönsége, hogy a Szentesről Csongrádra vezető Széchényi állami műút ujra épitése és hengerezése folyó hó 22-én kezdetét veszi és ezen útépitési munkálat tart ugyan-e hó végéig, mely idő alatt az emlitett úttesten való közlekedés Szentes városától a Kuczori féle csárdáig betiltatik

Egyben figyelmeztetik mindkét város közönsége, hogy a kocsi közlekedés ezen idő alatt a Kuczori-féle csárdától a bikaakol felé vezető kurcagáti úton fog eszközöltetni.

Szentes, 1906. évi aug. hó 18 án.

3—2 **Pass,**
h. r.-főkapitány.

Minden utánzat és után = nyomás büntethető.=

Valódi a

Thierri-féle balzsam

csakis a zöld apácavédjegygyel. **Törvényesen védve. Régtől híres, fölülmulhatatlan** emésztési zavarok, gyomorgörcs, kólika, katarus mellfájás, influenza stb. ellen. Ára: 12 kis, vagy 6 nagy üveznek, vagy **1 nagy Speciális üveg patentzárral 5 korona** bérmentve.

Thierry Centifóliakenőcse általánosan ismert min' utólérhetlen szer

minden, még oly régi seb, gyuladás, sérüles, abszcesszus és daganat ellen. Ára: 2 tégely 3 korona 60 fillér bérmentve. Szétküldi csakis előleges fizetés vagy utánvét mellett

Thierry A. gyógyszerész Pregrada,
Rohitsch-Sauerbrünn mellett.

Eredeti köszönőiratok ezreit tartalmazó röpirat ingyen és bérmentve.

Raktár Budapesten: Török József és Dr. Egger Leó I. Lugosen Vértes L. gyógyszertárában. 50—13

Nyomatott a »Szentes és Vidéke« könyvnyomda gyorssajtóján Szentesen, 1906